

System důchodového pojištění a aspekty ovlivňující jeho vývoj s důrazem na demografické změny

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá popisem současného systému důchodového pojištění v České republice a pokládá si za cíl důchodový systém zhodnotit na základě aspektů, který jeho vývoj ovlivňují. Zásadní faktorem, který systém ovlivňuje je demografický vývoj. Autorka v práci popisuje relevantní demografické ukazatele a jejich vývoj a předkládá závěry vyplývající z prognózy vývoje obyvatelstva. V roce 2021 činily výdaje na sociální dávky 37 % veškerých výdajů státního rozpočtu, tj. 697 mld. Kč, z čehož tvoří téměř 77 % výdaje na dávky důchodového pojištění ve výši 536 mld. Kč. Příjmy státního rozpočtu z povinného pojistného na sociální zabezpečení činí 41 %, tj. 562 mld. Kč. Jak je z těchto údajů patrné Česká republika se bude do budoucna potýkat s nedostatkem finančních prostředků v důsledku předpokládaného stárnutí obyvatelstva, a proto autorka v diplomové práci představuje možné scénáře, kam by se systém důchodového pojištění mohl do budoucna vyvíjet.

Značná část práce je zaměřena na první pilíř důchodového systému, tj. důchodové pojištění, kde autorka popisuje veškeré koncepty vyplývající ze zákona. V diplomové práci je kromě starobního důchodu popsán i důchod invalidní a důchody pozůstalostní. Poslední zmíněné důchody nicméně nemají tak velký dopad na státní rozpočet. Systém důchodového pojištění v České republice je financován průběžně, což jej činí velmi citlivým na změny v demografické struktuře obyvatelstva. Oproti tomu soukromé důchodové spoření v rámci třetího pilíře financované fondově představuje pro stát levnou a elegantní variantu, jak odlehčit státnímu rozpočtu.

V závěrečných částech práce autorka shrnuje dosavadní i předpokládaný demografický vývoj a na základě čehož představuje několik scénářů, kam by se měla vyvíjet důchodová reforma. Ani jedna z představených variant nepředstavuje variantu ideální a bude tudíž zajímavé sledovat systém důchodového pojištění a jeho reformy i do budoucna.

Klíčová slova: systém důchodového pojištění, demografický vývoj, důchodová reforma